

Izhaja vsaki četrtki ob 11. uri dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. Netankovana pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 krone, za pol leta 2 kroni. Za manj premožne za celo leto 3 krone, za pol leta K 1:50. Za Nemčijo je cena listu 5 K, za druge dežele izven Avstrije 6 K.

Rokopise sprejema uredništvo v Gorici, dvorišče sv. Hieronima.

Naročnino in naznana sprejema upravištvo v Gorici, Semeniška ulica št. 9. Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Šolski ulici, Nunski ulici, na Josip Verdijevem tekalšču nasproti mestnemu vrtu in na Korenjskem bregu (Riva Corno) št. 14 po 8 vin.

Oglasi in poslanice se računijo po petih vrstah, in sicer: če se tiska enkrat 14 vin., dvakrat 12 vin., trikrat 10 vin. Večkrat po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni vrednik: Ivan Bajt v Gorici.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič) v Gorici.

Ob desetem letu!

Veseli smo se vračali s 1. kat. shoda septembra meseca 1892. Slišali smo krepke besede slov. škofov, ki so nas potrdile in navdušile. Gredoč smo se pogovarjali — tržaški in goriški rodoljubje — kaj bi se dalo storiti v prospeli katoliške zavesti na Primorskem. „Nekaj je treba začeti“, ponavljali smo eden za drugim. „Če ne boste vi, bomo mi“, zagotavljali so tržaški gospodje. Tako se je tudi zgodilo. Tržaški gospodje so se zbrali in so sklenili izdavanje slov. katoliškega glasila za Slovenca na Primorskem. Dali so mu ime „Primorski List“. Iz Gorice smo to misel kajpada iskreno pozdravili in obljubili pomoči ali gledé na naše čudne razmere smo prosili, da bi novi list izhajal v Trstu. Zgodilo se je tako. In z dovoljenjem svojega nadpastirja prevzel je uredništvo preč. g. Iv. Slavca. — Ko je imela iziti prva številka dne 5. jan. 1893. l., bila je huda zima in sneg je ustavil promet na železnici. A to sneženo vreme je bilo za nas menje časa, hladnega za vsako odkrito in resnično katoliško besedo ali dejanje.

Dne 20. sept. 1894. l. se je list preselil v Gorico. Uredovali so ga zaporedoma razni gospodje. Naj omenimo izmed urednikov le sedajnega prevzornega škofa krškega dr. Antona Mahniča.

„Primorski List“ je imel takoj v prvem začetku težavno delo. Ustanovljen je bil, da bi zagovarjal in branil katoliška načela proti liberalizmu. To pa ni bilo lahko v onem času. Liberalizem namreč rasi hinavsko ime in ima hinavsko srce. Podoben je volku v ovčji obleki. Liberalci ne govorijo nikoli odkrito, ampak imajo vselej drugo na jeziku ko na srcu. Koliko njih so zapeljali s hinavsko pobožnostjo in sicer skoraj po vseh krajih Evrope! Verovali so jim, da pripravijo narodom prostost, enakopravnost, ljubezen, iskreno pobožnost, a v resnici so prinesli v deželo sužnost, kapitalizem, sovraštvo, nevero.

Tudi pri nas Slovencih so liberalci delali z zvijačo, a še posebno na Goriškem.

Mnogo njih jim je verovalo in so torej dosledno povpraševali: „Kaj pa je treba bilo „Primorskega Lista?“ Slišal jih je siromak veliko britkih, a glas njegov je bil glas vpjočega v puščavi.

Ko je l. 1896 izjavil, da bo popustil politiko in deloval le na socialnem polju, mu liberalci niso verovali. Tedaj je zatrdil, da pojde v političnih vprašanjih na roko nasprotnikom, ako ga pustijo v miru pri socialnem delu, pa tudi to ni pomagalo.

Nazadnje so liberalci sami razkrili svoje hinavsko srce in prilezli so volkovi iz ovčjih odej. Zdaj ni bilo več treba vpiti: volk gre, kakor poprej, videli so ga vsi na svoje oči. In ti liberalni vol-

kovi so se vrgli z vso silo kakor na svoje bivše tovariše in prijatelje, tudi na naš „listič“ in na našo „strančico“. Toda tudi prijateljev se je oglasilo mnogo in v kratkem času je imel „Pr. L.“ na Goriškem trikrat toliko naročnikov.

„Primorski List“ je ves čas ohranil čisto zastavo katoliških nauk in neustrašeno moštvo v boju za sv. stvar. V sodbi oseb pa in v poštovanju razmer smo bili, kolikor je sploh šlo, prizanesljivi in popustljivi. Osebe naj sodi Bog, naše je le delo za sv. stvar.

S tem čistim namenom bomo delo nadaljevali, vedoč, da gre za srečo celega naroda, ako se vojskujemo proti liberalizmu, kateri razjeda zdravo življenje narodov. Z nami Bog!

Socijalno vprašanje

ali:

Odkod izvira siromaščina delavskega ljudstva.

I.

Kdor dela, nič nima. Zakaj?

Bil je lep spomladni dan. Dva moža, nizke postave, sta korakala čvrsto iz Gorice mimo Pevme v vinorodna Brda. Prvi, skoraj nemarno odet, širokopleč mož, petdesetletnik, je bil Štefan Lovišček, drugi bolj droban pa nekoliko bolj odet je bil krojač samouk Martin Figelj. Govorila sta glasno kakor je našim Bricem navada, da človek misli, da se pripravajo, tudi ko si ravno isto trdijo. Ko sta prišla na vrh Oslavljia sta se molče ustavila in gledala na Gorico, od koder so se razlegali glasovi mestne godbe.

„V mestu godejo in plešejo, pohajajo in zapravljajo in imajo vedno ob čem, mi siromaci na deželi pa še za sol nimamo“, izpregovoril je Štefan Lovišček.

„Tako je“, odgovoril je Martin Figelj, ne da bi si kaj mislil pri tem.

„Ali je vendar narobe na svetu!“ jezil se je nadalje Štefan. „Nekateri so nagli do kože, drugi se nosijo ošabno v svili in zametu in skoraj ne vedo, kam z denarjem. A še bolj čudno se mi zdi, da ravno mi, ki trdo delamo, nič nimamo. Poglej, Martin, ta naš svet! Ali ni to res ljubeznjiva zemlja? Pomisli koliko truda in gnoja je v njej, pa tudi koliko sadja in vina zraste na teh blagoslovljenih gričih. In vendar je za nas ta zemlja prokleta, ker nam nič ne nese. Mi smo reveži od roda do roda. V mestu jim klije iz trdih tal rumeno zlato. Zakaj bi moralo tako biti na svetu?“

„E, kaj bi to pravil! Tako je“, odgovarjal je Martin. „Če boš hodil v Gorico k tistim shodom, ne vem, kaj bo še s teboj. Vže zdaj ti ni nič več prav na svetu. Bog je tako hotel, da naj bodo ubogi in bogati na svetu.“

„Kje je to zapisano?“ pretrže Štefan tovarišu besedo.

„Kje je to pisano? Ali ne hodiš k krščanskemu nauku? Kako nas vendar učijo gospodje v cerkvi?“

„Veš, kaj ti povem, Martin? Gospodje marsikaj učijo in so radi ojstri z z nami siromaki, gospoda pa v miru pustijo. Če bi jaz prišel na pravo mesto, povedal bi jim tudi jaz nekaj, veš?“ govoril je vedno glasneje Štefan. Pri teh

besedah se je ozrl, kakor bi se hotel prepričati, ali ga kdo ne sliši.

Bilo je prepozno! Izza ovinka je ravno stopil na cesto župnik, njiju dušni pastir. Štefanu je beseda zastala, popraskal se je za ušesom in tiho rekel tovarišu: „Župnik gre za nama.“

„Slišal te je, kaj poreče? Da ne moreš bolj tiho govoriti!“ graja ga Martin.

„Naj sliši! Kaj nama more? Saj nima palice“, odreže se Štefan pogumno.

Župnik je čvrsto stopil in v hipu dohitel glasna besednika.

„Dober dan, gospod župnik“, pozdravljala sta spoštljivo Štefan in Martin. Župnik jima je prijazno odzdravil in rekel Štefanu: „Kaj se tako jezite Vi Štefan in dohtarite? Kaj ste vže rekli nazadnje, povejte še enkrat?“ smejal se je župnik, Martin pa tudi.

Štefan si je potisnil klobuk s čela za teme — govorili so, da je to vselej storil, kedar se je vmišljal — in je odgovoril: „Nič slabega! Pravil sem Martinu, da sem bil danes pri postni pridigi v veliki cerkvi in da je pridigar rekel ljudem, da če ga želi kedo kaj vprašati, naj napiše na listek in naj vrže v skrinjico pri vratih ali pa naj mu pošlje vprašanja po pošti. Meni je bilo to všeč in sem si mislil: „Kaj ne bi ti prašal, če bi tako smel? Ha, ha!“

„Zakaj ne?“ odgovori naglo župnik. Pri nas sicer ni navada, toda če bi kedo tako vprašal, odgovarjal bi mu rad. Moja hiša je vsem odprta.“

„Vem, vem, gospod župnik, ali človek se ne upa. Zdaj pa ko ste mi sami rekli, ne bom se branil. Stavil Vam bom važna vprašanja in videli boste, da Štefan Lovišček ni tako prazna glava, kakor bi kedo mislil. Bil sem po svetu in sem marsikaj videl in slišal.“

Ko je Štefan postajal vedno bolj zgovoren, dregal ga je Martin in opominjal neprenehoma, dokler se ga je Štefan osorno otresel rekoč: „Molči ti!“ Župnik pa je silil Štefana, naj bi le vprašal, kar misli.

„Ne zdaj“, pravi Štefan. „Besede moram dobro premisliti in potem je dam zapisati.“

„Prav, še bolje tako“, reče župnik. Moja dolžnost je učiti nevedne.“

V takih pogovorih so prišli v vas pred cerkev, kjer so se razšli vsaki na svoj dom:

Tisto noč ni Štefan nič spal. Misli je in mislil, kako bo postavil vprašanje: Kdo nam je kriv siromaščine? Zakaj so delavci nemaniki, gospoda pa bogata? od kedaj nismo vsi enaki? itd.“

Drugi dan je bil vže zgodaj pri Valentinu Humarju, izobraženem mladeniču, kateri je prečital vse izišle knjige družbe sv. Mohorja. Zato je znal lepo slovenski govoriti in tudi pisati, da je včasih tudi časopisom dopisaval. Izprva se je začudil, ko je zagledal Štefana, s katerim si nista bila posebna prijatelja, ker je Štefan rad zbadal Valentina radi njegove ukaželnosti in pobožnosti. Sploh je imel Štefan dobro srce, a hud jezik. Vendar pa ga je Valentin prijazno sprejel in takoj obljubil, da mu spiše, česar koli bi si želel imeti črno na belem. Po dolgem in glasnem razlaganju mu je Štefan srečno povedal, kaj bi rad izvedel od gospoda župnika. Skovala sta župniku tri vprašanja, brez vsakega uvoda:

I. Ali veste, da je mej delavskim ljudstvom velika siromaščina? je-li Bog hotel, da bodi tako na svetu? ali je zemlja tako nerodovitna? ali smo sami krivi?

II. Ali veste, da je gospoda bogata, da ima vsega preveč? je-li Bog tako hotel? ali so bogastvo sami zaslužili? ali so je nam uzeli?

III. Ali bi nam vedeli povedati, kako bi si tudi mi pomagali, kakor si je gospoda pomagala?

Če mi to tretje vprašanje rešete, prekopljem Vam cel vinograd brez plačila.

Štefan Lovišček.

To pismice je Štefan dal svoji ženi rekoč: „Nesi in molči!“

Župnik pa se je začudil vprašanjem. Dolgo časa je hodil po sobi s pisomom v roki in mislil, kedo neki je Štefana učil modrosti.

„In vendar je res, kar sem vže davno slutil“, govoril je župnik sam pri sebi. „Ljudje so začeli misliti, dvomiti in so naravnost nezadovoljni. Ta nezadovoljnost je iskra, ki utegne biti še velikega pomena, če ne še danes, o svojem času gotovo. Nam, učiteljem resnice, je treba pripraviti ljudstvo tudi za prihodnje čase.“

Ko se je v te misli vtopil, stopi učitelj v sobo.

„Prišli ste mi ravno prav“, reče veselo župnik. „Poslušajte to pismo!“ Prečital mu je pismo brez podpisanega imena.

„Da, da“, meni učitelj. „Ljudje so začeli vsi vprek tako govoriti. Proti tej nezadovoljnosti ne pomagajo nauki o srečni zadovoljnosti.“

„A jaz mislim“, povzame župnik, „kaj bi se pri nas zgodilo, ako bi prišli k nam socijalni demokratje? Kako lahko bi zapeljali ljudstvo, ki nosi kali boleznij vže v sebi? — Človek, ki mi je to pisal, ni bil v šoli, ali kako lahko bi mu dopovedali: Gospoda nam krađe. Mi delamo, a nič nimamo in v brlogih prebivamo, umazani in raztrgani. Gospoda pa pohaja in se šopiri v belih gradeh. Bogatini so pijavke, ki nam pijo srčno kri. Treba je dvigniti kije in vse pobiti! — Kaj bi jaz začel, da mi pridejo ti ljudje v vas?“

„O g. župnik“, reče učitelj: „ne mislite, da prav nič ne hodijo v našo vas. V Gorici imajo javne shode, katerim hodijo ljudje tudi z dežele, a še bolj je kužijo pogovori v tvornicah in krčmah. V nedeljo sem naletel na odrasle mladeniče, ki so brali „Delavca“ in „Svobodo“. Misli sem, ko me zagledajo, gotovo poskrijejo liste, ali motil sem se. Stali so uporno in še pozdravili me niso! Stopil sem k njim in jim rekel, da takih listov ne emejo brati, a kaj so mi odgovorili? „Ti listi nam dobro hočejo!“ Tako? pravim. Ali ne veste, da so ti listi strupeni proti sv. veri? „Niso ne“, je bil osoren odgovor. — Nauki socijalnih demokratov imajo na ljudstvo posebno moč.“

„Ali menite“, vpraša župnik, „da bi bilo dobro ljudi poučiti o teh vprašanjih?“

„Gotovo“, ali prav bi bilo, da pokličemo še gospoda župana.“

„Prosim, pokličite mi ga“ de g. župnik.

Ko je župan prišel, reče mu župnik: „Slišite g. župan, med našim ljudstvom se širi nevolja in nezadovoljnost.“

„In kako še! Ljudje so zdaj z vsem nezadovoljni: s hrano, s plačilom, z obleko, z delom, s postavo, z gosposko. A ne samo nezadovoljni so, tudi vedno bolj uporni, nepokorni, surovi in — zapravljivi.“

„Je-li tudi Vam znano, da čitajo skrivaj „Delavca“? vpraša župnik.“

„Slišal sem, videl nisem nikogar“, odgovarja župan.

„Kaj menite torej, ali bi ne bilo prav ljudi poučiti v teh rečeh?“ reče župnik.

„Dobro bi bilo, ako bi vi dva z učiteljem ljudi poučila, zlasti pa mlajši rod“, pravi župan.

„Ali se ne bojite pohujšanja g. župnik pri onih, ki o teh rečeh še ničesar ne vedo in takih je veliko?“ povprašuje učitelj.

„Pohujšanja se ne bojim. Zveličar je rekel: Resnica vas bo osvobodila. Krščanska resnica ne more biti pohujšanje; resnica bo ljudem oči odprla in srce, da bodo Jezusa Kristusa in cerkev le še bolj ljubili. — Mi se ne bojimo ljudstva. Vže 1870 let so ubožci udani Kristusu in cerkvi, ni se bati, da se nam kedaj izneverijo, saj boljšega prijatelja ne najde trpeče ljudstvo ko je Jezus Kristus in boljše matere tudi ne ko je katoliška cerkev. — In pa, saj smo tudi mi sinovi trpinov, dolžni smo jim torej pomagati s svetom in dejanjem, ko vidimo, da so nezadovoljni in da si želijo sami pomagati.“

„Kje pa menite o tem govoriti, ali v cerkvi?“ vpraša župan.

„Ne, v cerkvi ne“, pravi župnik. „Cerkev je svetišče božje, kjer se s samim Bogom pogovarjamo. Najti moramo drug prostor, kjer se bomo zaupno pogovarjali o naši siromaščin. V Vaši sušilnici, g. župan, bi bil primeren prostor.“

„Saj res“, reče zadovoljno župan. „Do nedelje bom prostor pripravil.“

Ko sta učitelj in župan odšla, poklical je župnik Štefana in ga pohvalil, da je vprašal pojasnila o stvari, katere ne ume. „Storite vedno tako!“ govoril mu je prav očetovski. „Menim pa, da bi tudi drugi ljudje po vasi radi izvedeli odgovor na vaša vprašanja.“

„In še kako radi!“

„A kako naj spravim ljudi skupaj, da bom vsem govoril?“ vprašal ga je župnik.

„Kako spravite ljudi skupaj, ste rekli? Jaz Vam spravim do nedelje cela Brda v vas, ako želite.“

„Tega ne“, pretrže mu župnik besedo. „Skličite mi le moje ljudi ker za druge ne bo prostora. Skrbite torej, da se zberejo ljudje v nedeljo ob starih pri županu v sušilnici.“

„Ne ostane Vam doma nobeden, ne, bodite brez skrbi!“

Kar ga ni poprej nikdo sodil, to je bil zdaj Štefan Lovišček: pravi agitator. Vže isti dan je vsa vas vedela, kaj je Štefan pisal gospodu in da bo gospod Štefanu odgovarjal pred vsemi ljudmi v sušilnici županovi.

„Ali bo zabava!“ šalili so se ljudje. „Kaj takega nismo še imeli.“

Štefan je bil vsaki dan bolj ponesen. Bil je gotov, da pride vsa vas po odgovor na njegova vprašanja. Bil je pa tudi vesel, ker je bilo to vsem všeč. Še priredzadnji dan je izvedel, da v krčmi le Petelina hudo zabavljajo o shodu, češ: kaj je bilo tega treba, ljudje so vže tako nori, zdaj bodo še bolj. Če bodo taki berači nosili zvonec, imeli bomo lepe reči itd. V soboto je Štefan našel hlapca Petelinovega in mu je kratko rekel: „Povej gospodarju in gospodinji, da bom pri shodu povedal, zakaj se ona dva našega shoda bojita.“

Bilo je kakor bi bil Petelinovim jezik prerezal.

(Dalje pride.)

Politični pregled.

Kranjski deželni zbor je imel v pondeljek prvo sejo. Kat.-narodni poslanci so nastopili odločno proti dr. Tavčarju, ki je kot deželni odbornik na shodu v Žireh rekel: Liberalcem groš, klerikalcem knof! Vspeh energičnega nastopa je bil, da cela zbornica ni več volila dr. Tavčarja v deželni odbor, ampak g. Grassellija.

Srbsko vseučilišče. — Srbska skupščina je pred kratkim sklenila, da se v Belemgradu ustanovi popolna univerza, ki bode imela tudi še medicinske

fakultete. Srbski vseučiliščniki pojdejo tedaj v kratkem z Gradca in Dunaja domov, da se ne bodo več zadevali nemškimi dijakom in profesorjem.

Italijanska zbornica je odpravila vžitino na moko in kruh.

Razpor med Argentinijo in Chile je poravnal. Vojske, na katero ste se že pripravljale obe državi, ne bo.

Vojna v južni Afriki. — Pogumni burski vojskovodja Dewet je ravno na sv. večer provzročil Angležem strašen poraz. Zajel je tabor angleškega generala Firmansa, v katerem so bile štiri stotnije. Buri so popolnoma vničili ves angleški oddelek, niti en mož jim ni ušel. To poročilo je napravilo v Londonu grozen vtis!

Novice.

„Slovensko katoliško delavsko društvo“ bo imelo izreden občni zbor v nedeljo dne 5. t. m. ob 4 uri popoldne v prostorih gostilničarja g. Josipa Gorjanca v Attemsovi palači (na Kornu).

Odbor.

Pismo sv. Očeta Leona XIII. avstrijskim škofom. — Meseca novembra so avstrijski škofje, zbrani na Dunaju, poslali sv. Očetu vdanostno izjavo. Sv. Oče jim je odgovoril v posebnem pismu dne 4. decembra m. l. V pismu izraža posebno veselje nad skupnim delovanjem avstrijskih škofov za blagor sv. kat. cerkve. Sv. Oče upa, da se bo njihovemu prizadevanju posrečilo odstraniti nevarnost, ki preti raztrgati vezi, s katerimi so avstrijski narodje zvezani se sv. Stolico. Veseli ga, da si škofje prizadevajo ohraniti mladino katoliško, skrbeč za versko odgojo doma in v šoli.

Smrtna kosa. — V pondeljek je umrl po dolgem hiranju vsled starosti č. g. Jurij Mercina, vikar v pokoju v Sovodnjah, 84 let star. Rajnik je služboval v Štanjelu na Krasu, v Kredu, na Banjšicah in v Sovodnjah. Ko je stopil v pokoj, je šel nekaj let za duhovnega pastirja v Erzelj nad Vipavo. Kmalu se je pa vrnil v svoje priljubljene Sovodnje če tudi je bil v Erzelju v najbližjem sosledstvu Goč, svojega rojstnega kraja. Bil je znan in povsod priljubljen vsled svoje ponižnosti in naklonjenosti priprostemu ljudstvu, s katerim je najraje občeval. Bog mu daj večni mir!

Monsignor Anton Zernitz, kanonik prvostolne cerkve, je umrl zadnji dan minolega leta ob 7^{3/4} zvečer. Pokojni je bil rojen dne 20. avg. 1826 leta v Gorici. Služboval je v stolni cerkvi kot sakristan, v Ajellu kot župnik 8 let, v Korminu kot dekan 20 let in zopet v stolni cerkvi kot kanonik 5 let. Bil je kot dušni pastir povsod zelo priden in delaven. Njegovo blago in ponižno srce gaje delalo vsem priljubljenega. Za uboge je imel vselej odprte roke! Zato upamo, da je prejel od Gospoda, kateremu je služil, obilno plačilo. Pogreb bo jutri ob 10. uri. Svetila mu večna luč!

Č. g. Franc Setničar, vodja slov. „Alojzijevišča“, je imenovan za kaplana na Placuti v Gorici.

Za Alojzijevišče kot „novoletno darilo“ so podarili: preč. g. Bl. Grča 20 K, preč. g. Jan. Murovec 20 K, preč. gg. Ant. Bratina, Andr. Brezovšček, Ant. Cibič, Fr. Červ, Jan. Feltrin, Jož. Golja, Jož. Golob, Jož. Pimšar in Ed. Štrekelj po 10 K, preč. gg. Goth. Pavletič, Prim. Zakrajšek in Ant. Zarli po 5 K, preč. g. Ant. Jug 4 K, vlč. g. Otilij Medveš 3 K, vlč. gg. Sina. Defar in Jan. Franke po 2 K, preč. g. Jož. Primožič 25 × 67 h, poslal svoj „Prvačinski ofer“, preč. gosp. Ant. Pahor 20 K, preč. g. Jak. Pirih 10 K, preč. gg. Kar. Čigon in Jan. Rojec po 5 K, preč. g. Val. Knavs 4 K, N. N. 20 K.

Deželni zbor goriški. — Dne 27. m. m. se je sešel novi deželni zbor. Pred prvo sejo daroval je preč. gospod prošt sv. mašo v stolni cerkvi, katere se je udeležil poleg poslancev tudi Nj. šeks. c. kr. namestnik Goess. Po maši okoli 11 in pol so se zbrali v deželni dvorani vsi poslanci. Udeležil se je pa otvoritve novo izvoljenega deželnega zbora tudi Nj. excelenca c. kr. namestnik grof Goess.

Ta naznani zbranim, da je Nj. Velič. cesar sklical za večeraj novo izvoljeni deželni zbor k svojemu prvemu zasedanju. Ob enem predstavi zbornici novo imenovanega deželnega glavarja v osebi dr. vit. Pajerja ter njegovega namestnika

v osebi dr. Antona Gregorčiča, častitajoč obema na tem imenovanju.

Predstavi tudi zbornici vladnega komisarja v osebi c. kr. namestniškega svetovalca in voditelja c. kr. okr. glavarstva goriškega grofa Attemsa. Na to pozdravi vse druge poslance ter obljubi, da bode vlada šla vedno na roke deželnemu zboru pri njegovem delovanju za korist in uspeh cele dežele.

Po dokončanem namestnikovem govoru položita slovesno obljubo v njegove roke deželni glavar in njegov namestnik.

Deželni glavar dr. Pajer povabi v obeh jezikih poslance, da položijo slovesno obljubo v njegove roke, prečitavši jim isto v obeh jezikih.

Popoldne okoli tri četrt na šesto je pričela druga seja. Na dnevnem redu so bile te-le točke: Trimesečni proračunski provizorji in proračun za l. 1902; overovljenje volitev deželnih poslancev; poročilo komisije, ki je bila poslana, da obišče razne norišnice ter da poroča, kaj bi bilo najprimerneje glede zidanja goriške deželne norišnice. Predno se je prestopilo k dnevnemu redu, prečita deželni tajnik zapisnik prve seje, ki se je potrdil. Potem naznani deželni glavar, da so došli deželnemu odboru nekateri dopisi od c. kr. namestništva, med temi oni glede gradnja železnice od Gorice do Červinjana ter oni glede uravnave hudournika Grajščeka. Deželni tajnik prečita celo vrsto došlih prošelj od strani dijakov, občin in drugih korporacij za podpore.

Glede prve točke dnevnega reda, o kateri poroča dr. Verzeznassi, se sprejme nujnostni predlog, da se predlagani proračunski provizorij takoj sprejme v vseh treh branjih. Glede dež. proračuna za l. 1902 se pa isti izroči finančnemu odseku, ki se je na predlog dr. Venutija izvolil per acclamationem in ki sestoji iz sledečih poslancev: Berbuč, Jakončič, Bolko, Verzeznassi, Panigai, Naglos in Holzer. Tozadevni predlogi deželnega odbora se glase:

Od 1. januarja 1902 do definitivne potrditve proračuna deželnega zaloga se bodo:

I. opravljali navadni uradni troški po potrebi v mejah proračuna dež. zaloga potrjenega za leto 1901, toda na račun kreditov, ki se določijo v doličnih poglavjih in naslovih proračuna dež. zaloga za leto 1902.

II. pobirale za deželni zalog:

a) doklada po 15% na državni zemljiški davek;

b) doklada po 17% na državni hišno-razredni in hišno-najemniški davek;

c) doklada po 20% na pridobnino (obrti davek), prihodnino (rentni davek) in na dohodnino večjih službenih plač (izvzemši osebno dohodnino upeljana z zakonom od 25/11 1896 dr. zak. št. 220). —

d) doklada po 80% na državno užitnino mesa, vina in mošta;

e) davščina 1 krones od vsacega hektolitra na drobno potočnega piva.

Gledé načina za pobiranje dež. davščine na pivo, posebno gledé oseb, od katerih in pogojev, pod katerimi je ista davščina plačati, potem gledé pravice kontrole organov, ki jo imajo pobirati in gledé kazenskih odredb v slučajih prestopkov, se analogično vporabijo poslarna določila, ki so vpeljana za pobiranje državne užitnine na vino.

III. Pooblašča se dež. odbor, da se poslužuje za zgoraj navedeno dobo kreditov dovoljenih vsled zborovih sklepov let 1900 in 1901.

Visoki deželni zbor izvoli skleniti:

1. Nalaga se deželnemu odboru da sklep visokega deželnega zbora od 25. julija 1901 št. 3995 točka 1—4 takoj izvrši.

2. Pooblastuje se deželni odbor da preskrbi denarna sredstva, da se pokrijejo troški za izvršitev zgoraj navedenih zborovih naročil s kreditnim započetjem, ki ga smatra najprimernejim, iz finančnega stališča naj prikladnejim in iz ekonomičnih ozirov naj ugodnejim deželnemu gospodarstvu.

Pri verifikaciji volitev so bile potrjene vse volitve razun izvolitve dr. Treota in Klavžarja. Proti dr. Treotovi izvolitvi so vložili kraški volilni možje protest, v katerem so dokazali, da je bila izvolitev dr. Treota ne postavena, ker ni imel dr. Treo v smislu določb našega deželnega volilnega reda niti aktivne niti pasivne volilne pravice.

Izvolitev Klavžarja pa se je izvršila popolnoma pravilno in ni bilo sploh nobenega postavnega razloga, radi ka-

terega bi se zamogla ista ovreči, to pa tem več, ker je zadnji hip okrožno sodišče predsedništvu deželnega zbora naznanilo, da je državno pravdnštvo ustavilo vse proizvedbe, ki so se vršile proti Klavžarju vsled ovadb od strani — „Sočnega“ uredništva, ter da ni našlo nobenega povoda proti Klavžarju kazensko postopati.

A gnjusni napadi v „Soči“ in hujskanje od strani njenih kolovodij proti Klavžarju je vendar doseglo svoj namen pri Italijanih, ki so z naprednjaki vred glasovali proti izvolitvi Klavžarjevi. Poročilo komisije v zadevi zidanja nove deželne norišnice odstopilo se je posebnemu odseku, v katerega so bili izvoljeni poslanci Berbuč, Bolko, Tuma, Valentiniš, Verzeznassi, dr. Graziadio Luzzatto in Michielli.

Nasilstvo v deželnem zboru goriškem. — Trije „napredni“ deželni poslanci Tuma - Treo - Štrekelj, združeni z italijanskimi liberalnimi in židovskimi poslanci, razveljavili so dne 27. m. m. izvolitev „Sloginega“ kandidata g. Klavžarja. Ta čin ni bil drugega, ko nasilstvo na volilce tolminskega okraja, kakor je g. poslanec Grča v zbornici povedal. Na ta način lahko večina razveljavi vsako izvolitev!

Mi vemo dobro, da bi bili naprednjaki v dež. zboru molčali o g. Klavžarju ko bi bili kat.-napredni poslanci molčali k dr. Treotovi izvolitvi. To pa ni bilo mogoče, ker je dr. Treotova izvolitev bila popolnoma nezakonita. Zato so se naprednjaki združili z Italijani in ovrgli izvolitev g. Klavžarja.

G. liberalci naj nikar ne mislijo, da nas s tem ostrašijo! Mi dobro vemo, koga so v prvi vrsti hoteli udariti. Povedal je to v zbornici dr. Tuma, ko je kot prvi razlog za razveljavljenje izvolitve gosp. Klavžarja navedel, da je duhovščina tolminskega okraja o volitvi grozila ljudem z večnim pogubljenjem, ako Klavžarja ne volijo. S tem se je dr. Tuma kajpada italijanskim liberalcem ponižno poklonil. Prvi, ki je v zbornici vstal proti Klavžarju, je bil žid Luzzatto, zagovornik in zaveznik Gabrščekov. Glede lažnjivih dejanj, katere je Klavžarju „Soča“ očitala in jih je v zbornici dr. Tuma ponovil, se je državno pravdnštvo izreklo, da nima razloga postopati proti njemu in da je vsako preiskavo proti njemu vstavilo.

Deželni poslanci so tedaj izvršili, kakor je rekel poslanec Grča, pravo nasilstvo na volilce.

Bodi pa temu kakorkoli, mi izjavljamo javno, da smo se borili za stranko, ne za posameznike. Osebe naj sodi Bog!

Pogum torej, možje tolminskega okraja! Udarili so nas, a udarili so nas naši najhujši nasprotniki, proti katerim ne smemo odnehati.

Že izvoljeni volilni možje tolminskega in sežanskega okraja bodo morali, kakor je v takih slučajih sploh navada, še enkrat na volišče in trdno upamo, da si zdaj pridobimo tudi sežanski okraj!

Vedno dosledni v lažeh. — Ako bi hoteli vse laži, s katerimi polni „Soča“ svoje predale, za to, da si ostane dosledna, pobiti, porabiti bi morali v ta namen ves prostor vsake številke našega lista, s čimur bi pa gotovo ne ustregli ogromni večini čitateljev svojega lista, ki so se že dovolj prepričali, da „Soča“ vedno laže. Semtertje smo pa vendar primorani, da pokažemo na take laži. Jedna takih laži je tudi ona, katero je pričela „Soča“ v predzadnji številki pišoče o verifikaciji volitev, ki se je vršila v zadnji deželnozbornski seji. „Soča“ pravi namreč, da sta poleg Italijanov in naprednjakov Tume, Treota in Štreklja glasovala proti izvolitvi g. Ernesta Klavžarja tudi poslanca gg. Bolko in Jakončič. Vsi, ki so bili navzoči pri tej seji, so videli, da sta omenjena gospoda glasovala za overovljenje g. Klavžarjeve izvolitve. In vendar trdi „Soča“, kakor smo že gori omenili nasprotno in je s tem pokazala, da hoče biti vedno dosledna ter vztrajati v — lažeh. —

Enako neresnično je, da bi bil glasoval g. Bolko za Treota.

Poziv dr. Tumi! V seji deželnega zbora dne 27. t. m. je dr. Tuma navedel kot prvi dokaz, da se mora g. Klavžarja izvolitev razveljati, to, da je č. duhovščina ljudem grozila z večnim pogubljenjem, — ako njega ne volijo. Tega ni trdil dr. Tuma morda o enem duhovniku ali

dvema, ampak na sploh o vsej duhovščini tolminskega okraja.

G. poslanec Berbuč ga je v zbornici takoj pozval, naj svojo trditev dokaže, a dr. Tuma je sramotno o tem molčal. Zato ga pozivljamo tukaj slovesno, naj svojo trditev ali dokaže ali pa prekliče. Ako tega ne stori, veljal nam bo za navadnega lažnika in obrekovalca, ki bi ne smel sedeti v deželni zboru.

Učitelj Sedevec na Vogerskem postaja vedno bolj drzen. Nedavno je ljudstvu javno govoril: „Kar duhovščina v cerkvi učí, ni nič. Duhovniki so farji!“ O domačem g. župniku je rekel: „Kaj vas bo far učil?“

Za te besede imamo priče, ki so pripravljene prisesti. Ali niso taki pojavi med slovenskim „naprednim“ učitelstvom obžalovanja vredni?

Hlapci in priganjači slovenskih liberalcev. — Vrli „Slovenski učitelj“ piše v zadnji številki l. l.: „Liberalci smatrajo učitelje samo za hlapce in priganjače, kar pa „voditelji“ svojim ne povedo, a slovenski svet to dobro vidi in ve in jih potem tudi ceni. Liberalci pozna samo sebe. Mi pa učiteljem samo pravimo: Glejte, premišlujte in sodite!“

Podbela v kobarškem Kotu. — Po končani deželnozborni volitvi v Kredu sem šel po opravkih v Podbelo. Tam so imeli pri litrih vina misijon. Prvo pridgo je imel g. Vertovec iz Tolmina od 7. ure zvečer do 9. Po 9. uri je nastopil g. Gabršček ali po domače Kramarjev Dreje. Govorila sta z veliko navdušenostjo, kakšne krave da moramo rediti, namreč s tanko kožo, gladko dlako in dolgim repom, ker take krave so dobre za mleko. Hvala lepa gg. govornikom! Zdaj so v Kobarškem Kotu na prodaj vse krave, ki imajo debelo kožo, kosmato dlako in kratek rep.

Naj omenim še, da sta ta dva gospoda, ko sta šla iz Kobarida proti Kotu k volitvam, pozdravljala vsako krmo, po porazu v Sedlu pa sta se vsa žalostna vračala v Kobarid. Po potu nista od žalosti nobene besede izgovorila. Bila sta podobna onema možu na Hrvaškem, kojemu je umrla žena, pa je zmiraj mislil, da bo oživila. Ko so jo pa nesli pokopat, je bil ves žalosten in ko so jo zakopali, ni govoril, niti jedel niti pil več. Tako sta bila gg. Vrtovec in Gabršček po potu domov. Beljani pa vse jedno upajo, da jim ta dva gospoda solo napravita.

S Krasa. — Ko je brzojav dne 28. t. m. naznanil, da je izvolitev dr. Trea razveljavljena, se je ves Kras tresel. Kaj bo zdaj, ko bo huda zima in ako ne bode imela muha vpliva? K sreči, da je dr. Treo Kraševcem objubil in tudi priskrbel mnogo vode, hvala Bogu, za celo zimo. Zato so mu lahko hvaležni vsaj tisti, ki so okoli njega pili.

Poročilo o shodu socijalnih demokratov v Renčah. — Ker je v Renčah čez 400 zidarjev, zato so ljubljanski socijalisti sklenili imeti tu shod na praznik sv. Štefana dne 26. m. m. v prostorih znanega Pirča Pahorja. Kot vladni komisar je prisostoval g. baron Baum. Kot prvi govornik je nastopil socijalist Linhard iz Ljubljane. V svojem pet četrti ure trajajočem govoru je povdarjal, da socijalni demokratje morajo doseči splošno in enako volilno pravico, da se morajo organizovati, zahtevati večje plače za delavce, posebno skrb za starost in čas onemoglosti, s kratka, govoril je na dolgo in široko o organizaciji delavstva in pozivljaj delavce, naj se vpišejo v soc. demokratska društva. Pobijal je ugovore in očitanja, ki se pripisujejo na rovaš socijalistom, posebno je prijemal tamošnjega č. g. župnika, ki je isti dan v cerkvi ljudstvu razložil, kaj je in kaj boče socijalna demokracija. Ker je tudi omenil, da se socijalci ne umešavajo v verske zadeve, ker zastopajo načelo, da vera je zasebna stvar, da vsak naj veruje kar hoče, je bil primoran navzoči g. župnik J. Pavletič oglašiti se in prazniti za besedo. Ko se mu beseda dovoli, je g. župnik glede vere omenil, da vera ni zasebna reč, ampak da mora segati v vse javno življenje, v zakonodajstvo, v šole, v zastope itd. Kakor socijalni demokratje, tako spoštujemo tudi katoličani drugoverce, naj si bodo protestantje, židi ali razkolniki, le njih verske zmotne ne moremo odobravati. Dalje vpraša g. župnik demokrate: Ako niste proti veri, zakaj pa vaša glasila „Rudeči prapor“ itd. napadajo vero in duhovščino? „Duhov-

ščina ni vera“, zaupijejo socijalisti. Prosim, odvrne g. župnik, duhovniki so učitelji in zastopniki vere in cerkve, ako napadate njih, napadate posredno tudi vero. Sicer pa, uprašam nadalje g. župnik, ako niste proti veri, zakaj se ne po-primete pri reševanju toliko važnega socijalnega vprašanja okrožnice sv. Očeta Leona XIII. iz leta 1891, v kateri podaja navodila, kako naj delujemo v socijalnem oziru. Da se konča socijalni boj, je treba, da sodelujejo cerkev, država, delodajalci in delavci. Na poziv sv. Očeta so se povsod osnovala krščanska delavska društva, katera imajo enake namene in težnje v pomoč delavcem. Vi hočete delavcem pomagati, mi tudi, mi pa le na krščanski podlagi.

Na te besede je reagiral g. Linhard, češ, da je g. župnik cerkev zlorabil, ker mesto verskega da je imel političen govor. — Na to je kvasil, da sedanji jezuitje učijo vso drugo vero, nego sv. očetje, da eden sv. očetov je prvi zapisal to, kar se dandanes socijalistom podtika, namreč da lastnina je tatvina. (G. župnik: Kdo? Povejte ime!) G. Linhard: Imena ne vem, čital sem to v neki brošuri, če želite, vam jo dopošljem. (G. župnik: Lepa hvala, brošuri verjamem toliko, kakor vam!) G. komisar vstavi govornika, češ, da to ne spada k programu. G. Linhard omenja tudi sina mizarja v Nazaretu. (G. župnik: Kdo je ta sin mizarja v Nazaretu?) G. Linhard: Naš Odrešenik. (G. župnik: Govorite spodobneje. Recite: Sin božji Jezus Kristus.)

Ker je g. komisar videl, da govornik postaja vedno nesramnejši, mu je vzel besedo in shod razpustil.

Na to smo se mirno razšli. Nekateri posamezni glasovi so se slišali: živio socijalni demokratje, a iz več kot 150 grl je zadonel mogočen glas: živio krščanski socijalci, mi smo kristjani in taki hočemo tudi ostati.

Renčanom na čast moram omeniti, da med renškimi zidarji (razum enega) ni nobenega socijalnega demokrata. Pač pa sta se dva Renčana v Ljubljani, kjer stalno stanujeta, vpisala v njih društvo. Ta dva sta tudi ta shod priredila.

Umrla je Frančiška Trampuž soproga Jožefa dne 31. decembra 1901 v 56. letu starosti. — Bila je skrbna in vzgladna krščanska žena in mati.

Shod „Slomškove zveze“ se je vršil dne 29. in 30. m. m. v Ljubljani zelo sijajno. Udeležba je bila ogromna. Goriške kat. učiteljice je zastopala gđ. pl. Holzinger, učitelje g. nadučitelj Cenčič, gg. katehete pa gosp. Dermastia iz Solkana.

Katoliško društvo slovenskih učiteljev je imelo dne 24. decembra svoje redno zborovanje. Predsednica je govorila o Antonu Wiggermannu, normalnem učitelju in šolskem nadzorniku, učencu in zvestem sodelovalcu nepozabnega Bernarda Overberga. Prebrala je potem društvenicam povest „Nepozabni sveti večer“. Podarila je društveni knjižnici novo knjigo „Markus Findes“. Društvenice so pele „Alma redemptoris“ in „Laetentur coeli“. 29. in 30. decembra je predsednica zastopala društvo pri občnem zboru „Slomškove zveze“ v Ljubljani. Prihodnje zborovanje bode dne 12. januarja ob 10. uri. M. H. W.

Kdo je med tržaškimi Slovenci agitiral za pravoslavje? — „Novi list“ piše v zadnji številki: „V zadevi prestopa v pravoslavje znano nam je: Agitacija je šla iz pisarne enega slov. prvakov, ter se vgnezdila v kvami št. 19. via Valdirivo. Tam je bil takrat nameščen: pre j kot vodja, potem kot krčmar-gospodar F. K. Agitacijo skrivoma vodil je pravoslavni Srb, Hrvat, Grk, Italijan, Slovak, Madjar itd. — C. Nehrony, kateri je z obljubo bogatih botrov — tukajšnjih pravoslavcev srbske vere, a nedoločene narodnosti — dosegel, da je prestopilo toliko mož v pravoslavje, kolikor je Nehrony narodnostij reprezentiral. Javno agitiral je znani Jajčić, katerega so otroci in obrtniki radi njegove predrznosti v agitaciji za pravoslavje morali izgovarjati. — P. je v tem toliko sodeloval, da je s svojo pisavo v „Slovenskem svetu“ razkolnike osrčil.“

Iz Škvednja pri Trstu nam poročajo o vedno lepšem razvijanju tamošnjih cerkvenih bratovščin. Dopisnik pravi: „Naše bratovščine dičijo našo vas ter prav lepo napredujejo“. Bog daj, da bi se versko življenje med tržaškimi Slovenci vedno bolj razvijalo in krepilo!

Mlekarsko zadrugo so ustanovili v Hrušici pri Podgradu. Načeljuje jej č. gosp. dekan Anton Rogoč. Prošnjo za

registriranje so že odposlali e. kr. trgovskemu in pomorskemu sodišču v Trstu.

Hranilnica in posojilca Biljana-Medana bode imela dne 12. januarja t. l. ob 4. popoldne v društvenih prostorih izvenreden občni zbor Dnevni red: 1. „Popolnitev zadružnih pravil“.

Kam gre denar?! — Devetnajst evropskih vlad potrosi na leto samo za oboroženje vojaštva na suhem in na morju: 5 milijard, 122 milijonov kron!!

„Prokleta bo roka, ki udari svojega očeta“! — Bilo je v Italiji. V neki hiši se oče in sin nista nič prav razumela. Vedno so bile besede: sin ni premočal očetu nobene.

Oče stiskal je z ramo, molčal večkrat in dosti potrpel, samo da bi sina zboljšal. Pa vse zastoj.

Nečega dne gre oče po opravkih. Sin si ta čas kuha polento. V tem pride oče v hišo in prav prijazno reče sinu: „Dragi sin, moj! bi ne bil tako dober in dal tudi meni malo polente!?“

Nesrečni sin pa v odgovor lačnemu očetu, ustane, zgrabi z obema rokama polentar, pa mahne očeta poglavi. Toda pravičnl Bog ni pustil, da bi sin dokončal svoj namen nad očetom, od katerega je prejel življenje in vzgojo — tisti hip se mu posušite obe roki!! Polentar pade na ognjišče.

Strašen dogodek se bliskoma razširi po vsej občini in po vsej deželi. Trumoma hiti ljudstvo gledat nesrečneža.

Zivel je še tri dni, na to je umrl ter zapustil vsem mladim opomin, da oče je oče, mati je mati in da četrti zapoved božja je sveta. Trikrat gorje temu, ki jo prelomi!

„Dajte nam tisk, in svet bo judovski“. — (Tako je rekel jud Montefiore). Da, da! tako je. Še tisk jim manjka, potem imajo judje ali židje vse v svojih rokah. Saj ga že tako imajo preveč, da pohujšujejo svet, da je strah in groza. Kako potrebno je tedaj dobro časnikarstvo! Kako potrebni so katoliški listi!

Časnikarstvo in tisk je velemoč, katera sicer nima podložnikov, kakor vladarji, niti vojakov, niti orožja, vendar pa veliko vpliva kakor na posameznega človeka, tako tudi na cele narode in ljudstva. — Utegne biti pa ta velemoč blagodejna ali pa pogubna, kakor so časopisi dobri ali slabi.

O da bi ljudje in tudi naši deželani še za časa sprevideli, kakšne važnosti je dobro berilo in kakšne slabo! Nič človeka tako hitro ne spridi, kakor slaba tovarišija in slabo berilo, pohujšljivi listi!

Kedor ima ušesa za poslušati, naj poslušaj in kedor ima razum, naj razume!

Čuvaj se slabega berila. — Blizu Postorne na Moravskem so našli koncem meseca oktobra mladega moža, ki se je usmrtil. Bil je to Ant. Sedliček, stavbeni pratikant, doma iz Ogerskega Broda. Našli so pri njem pismo, v kojem je stalo pisano to: „Odpustite ta moj korak, opominjam vse znance svoje, da se varujejo slabega berila; to sem jaz prebral in pogubilo me je“. — Koliko slabih posledic izvira po branju slabih knjig in liberalnih listov, je nemogoče naštet. Zato opetovano ponavljamo: Varajte se liberalnih listov in knjig.

V krsti prebudila. — V Lissaboni se je dogodil pred kratkim grozen slučaj. Dona Marija Romano de Gavazzo, dama iz najboljših meščenskih krogov, je bolehal par dnij; nekega jutra pa so jo našli mrtvo v postelji. Ostavila je par nedoraslih otrok. Ker pokopavajo na Portugalskem radi gorkega podnebja mrličje že tekom 24 ur, so truplo kmalu blagoslovili in ga položili v krsto v grob. A pri pogrebu je začulo ljudstvo mahoma pridušeno vpitje v krsti in lahko praskanje. Odpri so urno krsto, in Marija Romano de Gavazzo se je dvignila in sedla pokonci. Nesli so jo hitro domov, kjer je v par urah v resnici umrla.

Strašna železniška nesreča v Ameriki. — Na Wabash železnici v bližini Adrian Mich, je sto in petdeset ljudi zgubilo svojo življenje vsled tega, ker sta dva brzovlaka trčila drug ob drugo. V dveh vozeh jednega vlaka so bili priseljenci in pripoveduje se, da je vse v jednom vozu doletela smrt in da je samo polovica v drugemu vozu ostala pri življenju. Uzrok nesreče je bila zmotnjava telegrafskih povelj. Ponesrečeni potniki so bili v razdrtih vozovih tako zagozdeni, da se niso mogli izrjavati. Grozni ta položaj pa je postal neizmerno hušji, ko je začelo v razdrtih vozovih med popot-

niki goreti. Oni, kateri niso našli smrt mahoma, so se pekli do smrti. Ves vlak priseljencev je objel plame in kmalu so vozovi s potniki vred bili goreči kup, iz katerega so se čuli sree pretresajoči kriki in klici po pomoči. Tik železnice stanujoči farmerji so prihiteli ponesrečenim na pomoč, ter so skušali rešiti one, kateri niso bili preveč na dnu goreče mase. Mrtvece, večinoma Italijane, so farmerji pozneje položili v svoje hiše, ranjene pa so odpeljali v bolnišnico v Peru, Ind. Tuči več naših rojakov je bilo na ponesrečenem vlakcu in tudi ranjeni so bili nekateri. Ako je kdo izmed njih srede našel tako grozovito in žalostno smrt na pljuji zemlji, to danes še ne moremo poročati. Neko privatno pismo poroča, da so ob tej nesreči umrli tudi trije Slovenci iz Žužemberka na Kranjskem: Franc Oberman Janez Hrovat in Ana Perko.

V Pueblo je došlo — tako se poroča — nekaj rojakov in rojakinj, kateri so bili na tem vlakcu. Ti naši rojaki, ki so ostali pri življenju so: Alojzij Jean, Miha Cvar, Janez Zobec in Anton Mihelič, na potu v Pueblo, Golo, ter Ana Kraševce, Katarina Plut in Ana Jakše namenjene v Denver, Colo.

Bezal pred vislicami. — V Moun Holly se je izvršil te dni grozen prizor, predno so obesili na smrt obsojenega Ch. Brown. Ko so obsojencu ob 9. uri še enkrat prečitali smrtno obsodbo, so ga pustili samega z duhovnikom, ki mu je čital posamezne odstavke sv. pisma. Ko je bil duhovnik tako zatopljen v čitanje, je dobil obsojenec nekeje železen drog, s katerim je udaril dvakrat po glavi duhovnika, da se je zgrudil nezavesten na tla. Potem si je Brown odprl vrata, odkoder se mu je posrečilo uteči preko dolgega hodnika na dvorišče. Ravno ko je hotel preskociti dvoriščni zid, sta prihitela za njim dva kaznišiška uradnika. Zagrozil jima je, da ju z drogom ubije, toda ko je eden ustrelil proti njemu z revolverjem, mu je upadel ves pogum in se je dal takoj ujeti. Pol ure pozneje so ga obesili.

Zemlja se je usula v petek zjutraj ob 9. in pol uri na železniško progo med Čedačem in Barkovljami. Kmalu na to je prišel dunajski vlak 1721. Isti pa se je, kakor drugi ital. in dunajski vlaki, moral vrniti v Nabrežino. Zemlja se še usuva in sodé po razpoklinah, se je utegne posuti še precej.

Socijalne drobtinice.

O zasebni lasti.* — 18. Ako se za pridobivanje lasti zahtevasvobodnodelo, vprašamo, kaj je v tem oziru z otroci, ki niso še zavedni in torej tudi niso zmožni svobodnega dela?

Na to vprašanje kratek odgovor! Otroci ki niso zmožni svobodnega dela, izvirajočega iz proste volje, so tudi nezmožni pridobivati si last. To je naravno in ne potrebuje pojasnila. Isto velja kakor smo že zadnjič rekli, na sploh o ljudeh, ki nimajo uma.

Drugo vprašanje pa je, kaj je z darovi in zapuščinami, katere volimo otrokom? Ali dobe otroci lasti v pravem pomenu besede, pač pa dobe pravo sprejeti last v poznejšem času, ko se zavejo.

Tako nas učí zdravi razum! Ako ima namreč otrok že po naravi vrojeno pravo pridobivati si pozemeljska dobra na sploh, čeprav si jih zdej še ne more lastiti, je pač očitno, da dobi lahko tudi pravo do kake določene stvari, čeprav je zdej še ne more imeti.

Poglejmo, kaj se zato zahteva! Pred vsem se zahteva, da je stvar, katero otroku darujemo, naša in sicer izključno naša, da nimajo drugi do nje nobene pravice. Ko bi imeli do nje tudi drugi tako pravico, bi je sami na svojo roko ne mogli darovati. To pa ni še dovolj! Zahteva se dalje, da jo darujemo, oziroma da se jej odpovemo tako,

(Dalje na četrti strani.)

* Razpravo v zasebni lasti bomo v novem letu nadaljevali in sicer v bolj ko mogoče samostojnih poglavjih, da bo tudi nove naročnike zanimala.

140.000 kolčij
Riparija portalis in Rupestris monticola.
100 komadov 1 krono, pri večji množini se cena zdatno zniža, odda
Oskrbništvo profa Žige Attemsa v Podgori.

da je prekle odpovedi, oziroma daritve nemogoč, kar se zgodi, če stariši, ali varuh, ali kdo drug v imenu otrokovega dar in odpovedi sprejme ter se ob enem zaveže, da hoče dotično stvar vestno hraniti in jo v svojem času otroku izročiti. Kakor razvidno, se pogodba prav za prav izvrši med darovalcem in varuhom. Varuh sprejme strogo dolžnost izročiti dar ali zupuščno otroku, na drugi strani pa dobi otrok pravico terjati jo o svojem času ter si jo konečno prilastiti. Še le tedaj smemo govoriti o pravi lasti!

Za kratek čas.

Davki rastejo! Liberalen poslanec pride v neko vas na shod in vpraša župana: „No, kaj raste pri vas najbolje?“ Župan: „Davki!“

Pijance idoč po široki cesti s kraja v kraj šlata po žepih in modruje: „Čudno, prečudno je to! Vsi mi pravijo, da ga imam preveč, ali jaz vidim, da nimam prav nič več.“

Narodni pregovori in izreki. — (Nabral J. Volkov).

Najboljše oral, najslabše žel.
Sili se mu, ko trnje v žakelj.
Mu ponuja rog za svečo.
Dobro zna, kako se vodo brede.
Za makovo zrnice ni greha v njem.
Zapisano z ogljem v dimnik.
Lazi okoli njega, ko dihur okoli jajec.
Se vlačí ko megla brez vetra.
Težka noga, tanek led.
Vse konce zvezal v en vozal.

(Dalje pride.)

Anton Fon,

klobučar in gostilničar v Semeniški ulici, ima bogato zalogo raznovrstnih klobukov in točiv svoji krēmi pristna domača vina ter postreže ljud. z jako ukusnimi jedili. Postrežba in cene jako solidne.

Ivan Bednařik
priporoča svojo
knjigoveznicu
v Gorici
ulica Vetturini št. 3.

**NOVA
TVERDKA
J. ZORNNIK**
Gorica, Gospodska ulica 7 (lik „Kroj zadr.“)
prva in edina slovenska trgovina za modno in vsakovrstno drugo blago; — ima najlepšo zalogo okrasov za damске obleke, zimskih jaeger podobnih, dežnikov, nogavic, rokavic, domačih čevljev, ruskih galosov, svilnenih in volnenih rokavic, modrecev, kraljav itd. itd. vse potrebščine za krojače in šivlje

Krojaška mojstra Čufer & Bajt

v Gorici, ulica sv. Antona št. 7
v hiši g. J. Kopača pri okr. sodniji,
izdelujeta
vsakovrstne obleke za moške
po meri, bodisi fine ali pa
priproste.

Priporočata se svojim rojakom v Gorici in na deželi, posebno pa č. duhovščini in učencem srednjih in ljudskih šol za obilna naročila.

Podpisana naznanjata slavnemu občinstvu da sta prevzela na svojo roko

mlin v Prvačini,

ter zagotavljata, da bosta vedno skrbela za točno in pošteno postrežbo.

Imata tudi hleve za živino. Cenjenim družinam se zatorej prav toplo priporočata

Frančeškin & Cjan.

Lekarna

Cristofolletti v Gorici

Prave in edine žel. kapljice z znamko sv. Antona Padovanskega.

(Varstvena znamka)

Zdravilna moč teh kapljic je neprekosljiva. — Te kapljice uredijo redno prebavljanje, če se jih dvakrat na dan po jedno žličico popije. — Okrepé želodec, storé, da zgine v kratkem času omotica in šivotna létnost (mrtvost). Te kapljice tudi storé, da človek raje jé.

Cena steklenici 60 vin.

Prodajajo se v vseh glavnih lekarnah na svetu. Za naročitve in pošiljatve pa jedino le v lekarni

CRISTOFOLETTI
v Gorici.

Najboljša krma za živino je

KOKOVA ZMES

katera se sedaj rabi kot hrana za živino in zlasti za isto, ki daje mleko, potrjeno od

prof. dr. Pott-a

v Monakovem (Bavarsko).

Dobiva se na prodaj edino pri trgovcu

Josipu Komelu,

ulica proti Šoškememu mostu št. 67 (prej K. Sirk) in podružnici v Stolni ulici št. 4.

Vzorci z navodili se razpošiljajo brezplačno.

„Krojaška zadruga“,

vpisana zadruga z omejeno zavezo v Gorici,

Gosposka ulica hiš. šte. 7.

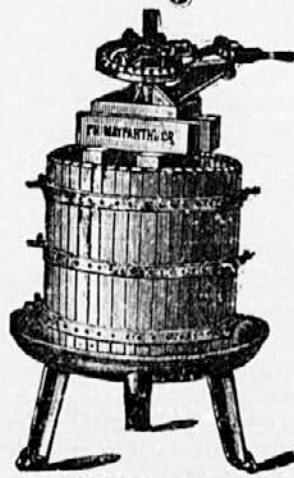
VELIKA ZALOGA

vsakovrstnega manufakiurnega blaga za ženske in moške obleke, za vsak stan in vsak letni čas v največji izberí, kakor: sukno, platno, prtino, Chiffon, oksfort, srovico, vsakovrstne preproge, zavese, namizne prte; nadalje vsakovrstno perilo, srajce. Jäger itd. itd.

Vse po najnižjih cenah.

Cene so stalne brez pogajanja.

Najboljše stiskalnice

za vino in za oljke so naše stiskalnice „HERKULES“, najnovejšega in izvrstnega sestava s strojem za dvostroki in trajni pritisk; zajamčena največa uporabnost, večja od vseh drugih stiskalnic.

Najbolje samodelujoče škropilnice za trte patentirane

„SYMPHONIA“

katere delujejo same, ne da jih je treba goniti.

Mlini za grozdje, sadje in oljke. Robkalnice z masilom za grozdje. Plugi za vinograde. Stroji za sušenje sadja, kakor tudi za vse pridelke rastlinske, živinske in rudne. Stiskalnice za seno, slamo itd. na roko. Mlatilnice za pšenico. Čistilnice, rešetalnice, mečkalnice za krmo, ročni mlini za žito v raznih velikostih in vsi drugi gospodarski stroji. — Izdelujejo in prodajajo z jamstvom kot posebnost najnovejšega, izbornega, istinitnega pripoznano najboljšega in odlikovanega sestava

PH. MAYFARTH in dr.

e. in kr. izključno privilegovane tvornice gospodarskih in vinarskih strojev na Dunaju, II, Taborstrasse št. 71.

odlikovani v vseh državah sveta z 450 zlatimi, srebrnimi in častnimi kolajnami. Ilustrovani ceniki z mnogimi puhvalnimi plami franko. — Razprodajalci se iščejo povsod, kjer še nismo zastopani. — Čuvaj se ponarejanja.

Anton Potatzky

v Gorici, na sredi Raštela hiš. št. 7.

Trgovina na drobno in debelo.

Najceneje kupovališče nürnberškega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

Potrebščine

za pisarne, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke in šivalne stroje.

Potrebščine

za krojače in čevljarje.

Svetinjice, rožni venci mašne knjžice.

Hišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

semena za zelenjave, trave in detelje.

Majbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejmi in trgih ter na deželi.

Jakob Šuligoj

urar v Gorici,

Gosposka ulica hiš. št. 25,

priporoča svojo

prvo slov.

urarsko

delavnico

in poprav-

ljavnico ter

zalogo ur

vseh vrst in

kakovostij, na

dalje razno-

vrstne šival-

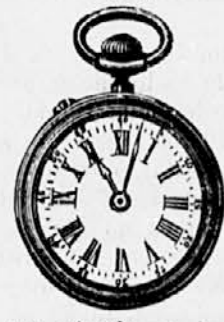
en stroje najnovejših siste-

mov in najboljše kakovosti,

vse po zmernih cenah. — Vsako

popravo je jamči edno leto, ši-

valne stroje za pet let.

Čebelno-voščene sveče

kilg. po 4-90 K
Za pristnost jamčim z 2000 K

Priporočam se prečastiti duhovščini, slavnemu p. n. občinstvu. Sveče za pogrebe po zelo nizki ceni. Méd pitanec in navadni po zelo nizki ceni. Z odličnim spoštovanjem

J. Kopač,

svečar v Gorici, ulica sv. Antona

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani

Dunajska cesta št. 15 v Medjatovi hiši v pritličju

vzprejema zavarovanja vsakovrstnih poslopij, premičnin in poljskih pridelkov proti požarni škodi, kakor tudi zvonov proti poškodbi.

Pojasnila daje in vzprejema ponudbe ravnateljstvo zavarovalnice v pritličju Medjatove hiše na Dunajski cesti v Ljubljani, a tudi po slovenskih deželah nastavljeni poverjeniki.

„Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani“ je edina slovenska zavarovalnica. Zavaruje pod tako ugodnimi pogoji, da se lahko meri z vsako drugo zavarovalnico.

Postavno vloženi ustanovni zaklad jamči zavarovancem popolno varnost.

ROJAKI! Zavarujte svoje imetje pri domačem zavodu!

Edina slovenska zavarovalnica!